

LISTA PROGRAMÓW (PRZEDSIĘWZIĘĆ) PRIORYTETOWYCH NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ, PRZEWIDZIANYCH DO DOFINANSOWANIA W ROKU 2002

Na podstawie: Polityki Ekologicznej Państwa, Programu Wykonawczego do Polityki Ekologicznej Państwa, Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej, Strategii Ekologicznej Integracji z Unią Europejską, zobowiązań międzynarodowych Polski, a także list przedsięwzięć priorytetowych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zwanych dalej „wojewódzkimi funduszami” - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowuje przedsięwzięcia, w tym projekty finansowane częściowo z funduszy zagranicznych, preferując niżej wymienione programy priorytetowe.

Jako priorytetowe traktuje się w szczególności te przedsięwzięcia, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej w zakresie harmonizacji i implementacji prawa Unii Europejskiej, związanych z negocjacjami o członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej w obszarze „środowisko”.

I. Dziedzina ochrony wód i gospodarki wodnej.

I.1. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem.

Kierunki:

Wspieranie przedsięwzięć mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem oraz poprawę jakości wód, a w szczególności wody do picia, zgodnie z założeniami „Strategii ochrony środowiska w Polsce” oraz wymogami przedakcesyjnymi Unii Europejskiej. Przy doborze przedsięwzięć do udzielenia pomocy – uwzględnienie ich efektywności i maksymalnego wykorzystania istniejącego potencjału.

Programy:

Za szczególnie ważne uznaje się przedsięwzięcia realizowane w ramach niżej wymienionych programów.

1. Ochrona źródeł zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych, o wydajności powyżej 5 tys. m³/d (zgodnie z prawomocnym pozwoleniem wodno-prawnym):
 - 1) w przypadku ujęć powierzchniowych – odległość źródła zanieczyszczeń od chronionego ujęcia wody nie większa niż 50 km.
 - 2) w przypadku ujęć podziemnych – wpływ źródła zanieczyszczeń na ujęcie, udokumentowany opinią geologa wojewódzkiego.
2. Ochrona jezior i zbiorników zaporowych - odległość zanieczyszczeń od chronionego zbiornika nie większa niż 50 km.
3. Ochrona wód granicznych i transgranicznych:
 - 1) w przypadku wód granicznych – zrzut ścieków występuje na odcinku rzeki stanowiącym granicę państwa,
 - 2) w przypadku wód transgranicznych – odległość zrzutu ścieków od granicy państwa nie większa niż 50 km.

4. Likwidacja tzw. Gorących punktów, stanowiąca realizację postanowień Konwencji Helsińskiej.
5. Ochrona wód przybrzeżnych Bałtyku - odległość źródła zanieczyszczeń od linii brzegowej Bałtyku nie większa niż 50 km.
6. Realizacja oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją dla aglomeracji powyżej 2000 RLM.
7. Kompleksowe programy porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach rzek.
8. Oczyszczalnie ścieków oraz kanalizacja gmin, posiadających status uzdrowiska.
9. Oczyszczalnie ścieków oraz kanalizacja gmin - inwestycje mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń terenów parków narodowych, krajobrazowych i ich otulin oraz rezerwatów przyrody.
10. Oczyszczalnie ścieków i kanalizacje chroniące tereny przyrodniczo cenne, wymagające ochrony, zgodnie z międzynarodowymi programami i ratyfikowanymi konwencjami.
11. Stacje uzdatniania wody do picia – dla potrzeb komunalnych.

I.2. Gospodarka wodna.

Kierunki:

Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody oraz zwiększenie skuteczności ochrony przeciwpowodziowej.

Programy:

Za szczególnie ważne uznaje się przedsięwzięcia realizowane w ramach niżej wymienionych programów.

1. Wspieranie budowy szczególnie ważnych, wskazanych przez Ministra Środowiska zbiorników retencyjnych.
2. Wspieranie realizacji programów małej retencji.
3. Wspieranie przedsięwzięć renaturalizacji rzek.

II. Dziedzina ochrony powietrza.

Kierunki:

Wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną powietrza, których celem jest zapobieganie powstawania emisji, oszczędzanie energii i surowców oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zarówno poprzez poprawę parametrów jakościowych paliwa jak i jego zamianę, instalowanie urządzeń do redukcji emisji zanieczyszczeń w gazach odlotowych oraz modernizację i zmianę technologii spalania paliw, w tym:

1. Przedsięwzięcia ograniczające emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery, poprzez modernizację i unowocześnianie technologii produkcji, technologii spalania paliw oraz instalacje oczyszczające gazy odlotowe.
2. Przedsięwzięcia związane z racjonalizacją systemów ciepłych, w tym z odzyskiwaniem energii cieplnej, krajową produkcją wysoko sprawnych urządzeń energetycznych oraz wykorzystaniem alternatywnych, a przyjaznych środowisku źródeł energii.
3. Oszczędzanie surowców i energii.

Programy:

1. Redukcja emisji dwutlenku siarki.
2. Ograniczanie niskiej emisji.
3. Ograniczanie emisji tlenków azotu.
4. Wykorzystanie alternatywnych, a przyjaznych środowisku źródeł energii.
5. Redukcja zanieczyszczeń w gazach odlotowych.
6. Oszczędzanie surowców i energii.
7. Poprawa jakości paliw i technologii silnikowych stosowanych w transporcie.

III. Dziedzina ochrony powierzchni ziemi.

Kierunki:

1. Rozwój i wdrażanie technologii zapobiegających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich minimalizację w procesach produkcji.
2. Kompleksowe zagospodarowywanie odpadów komunalnych i przemysłowych.
3. Rekultywacja terenów zdegradowanych.
4. Oszczędzanie surowców i energii.

Programy:

Przedsięwzięcia związane z ochroną powierzchni ziemi powinny koncentrować się na redukcji odpadów u źródeł ich powstawania, racjonalizacji gospodarki odpadami oraz na eliminacji bądź ograniczeniu zagrożeń dla ludzi i środowiska, wynikających z tzw. zanieczyszczeń starych i działalności człowieka (transport, przemysł, wojsko, turystyka).

1. Rekultywacja terenów zdegradowanych przez Wojska Federacji Rosyjskiej, Wojsko Polskie i przemysł.
2. Likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych.
3. Unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne i inne) oraz zbiórka i wykorzystywanie olejów przepracowanych.
4. Przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych.
5. Realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowywania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowywania osadów ściekowych).

IV. Dziedzina leśnictwa.

Kierunki:

1. Wspieranie krajowego programu wzrostu lesistości kraju.
2. Wspieranie realizacji Polskiej polityki kompleksowej ochrony zasobów leśnych.
3. Oszczędzanie surowców i energii.

Programy:

Podstawowym celem działań w zakresie gospodarki leśnej jest zachowanie lasu jako najważniejszego składnika równowagi ekologicznej biosfery.

1. Krajowy Program Zwiększenia Lesistości.
2. Ochrona ekosystemów leśnych przed gradacjami owadów, chorobami drzewostanów i pożarami.
3. Ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych na obszarach szczególnej ochrony środowiska łącznie z leśnymi kompleksami promocyjnymi.
4. Opracowanie programu i realizacja modelu wielofunkcyjnej gospodarki leśnej na terenach leśnych kompleksów promocyjnych i leśnych zakładów doświadczalnych.

V. Dziedzina ochrony przyrody i krajobrazu.

Kierunki:

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym w szczególności:
 - 1) renaturalizacja środowisk występowania rzadkich gatunków fauny i flory,
 - 2) ochrona, restytucja i reintrodukcja zagrożonych gatunków fauny i flory.
2. Promocja zagadnień ochrony ekosystemów, naturalnych siedlisk gatunków, kształtowanie norm zachowań sprzyjających ochronie różnorodności biologicznej.

Programy:

Przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu powinny zmierzać do zachowania cennych zasobów środowiskowych oraz różnorodności flory i fauny oraz krajobrazu, a także utrzymania puli genowej.

1. Zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach chronionych, ze szczególnym uwzględnieniem parków narodowych, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, a także w zespołach parkowych i pałacowo-ogrodowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (według listy hierarchicznej, ustalonej z Ośrodkiem Ochrony Krajobrazu Zabytkowego) oraz obszarów objętych programem „NATURA 2000”.
2. Restytucja i reintrodukcja gatunków fauny i flory.
3. Rozwój i rozbudowa bazy dydaktycznej w parkach narodowych i w parkach krajobrazowych.

VI. Dziedzina geologia i górnictwo.

Kierunki:

1. Rozpoznawanie zasobów wód podziemnych i surowców mineralnych.
2. Kartografia geologiczna, geosozologiczna i hydrogeologiczna.
1. Badania geologiczne służące ochronie środowiska.

VI.1. Geologia.

Programy:

Przedsięwzięcia w dziedzinie geologii powinny koncentrować się na pracach i badaniach geologicznych służących poznaniu budowy geologicznej kraju oraz ochronie zasobów litosfery. Pierwszorzędną rangę ma rozpoznanie i ochrona zasobów wód podziemnych oraz prace służące pozyskaniu przyjaznych środowisku źródeł energii.

Realizacji tych celów służą następujące programy:

1. Badania służące poznaniu budowy geologicznej kraju, poszukiwanie i rozpoznawanie złóż surowców mineralnych wraz z oceną gospodarowania nimi.
2. Badania hydrogeologiczne.
3. Badania i prace geologiczne dla ochrony środowiska.
4. Kartografia geologiczna, geosozologiczna i hydrogeologiczna.

VI.2. Górnictwo.

Programy:

Przedsięwzięcia ekologiczne w zakresie górnictwa mają na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska wynikających z wydobycia kopalin.

Realizacji tych celów służą następujące programy:

1. Ujmowanie i uzdatnianie wód kopalnianych.
2. Proekologiczne technologie wydobywania i przeróbki surowców mineralnych.
3. Rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością górnictwem.
4. Przetwarzanie i wykorzystanie odpadów powstałych w związku z wydobywaniem i przeróbką kopalin oraz lokowanie w wyrobiskach podziemnych mineralnych surowców odpadowych.
5. Usuwanie szkód w środowisku, wywołanych nieprzewidywanymi zjawiskami zachodzącymi w górotworze oraz ograniczenie ujemnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych.
6. Ograniczenie uciążliwości wód zasolonych.

VII. Dziedzina edukacji ekologicznej

Kierunki:

Kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa, głównie w zakresie gospodarki odpadami, ochrony wód i oszczędzania energii oraz ochrony przyrody i krajobrazu.

Programy:

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa upowszechniających zasadę zrównoważonego rozwoju.

1. Rozwój bazy służącej realizacji programów edukacyjnych w kwalifikowanych ośrodkach edukacji ekologicznej.
2. Realizacja programów edukacyjnych:
 - 1) w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz w ramach kampanii informacyjno-promocyjnych,
 - 2) w szkołach wyższych kształcących specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska, w tym w prawie Unii Europejskiej i jego wdrażaniu,
 - 3) poprzez produkcję pomocy dydaktycznych,
 - 4) w zakresie świadomego kształtowania krajobrazu i ochrony krajobrazu historycznego.
 - 5) w radiu, telewizji, filmie i internecie.
3. Konferencje i seminaria o zasięgu krajowym, szczególnie istotne dla spraw edukacji ekologicznej.
4. Różne formy doskonalenia zawodowego specjalistów – animatorów edukacji ekologicznej.
5. Wspieranie działalności wydawniczej, wspomagającej edukację ekologiczną w szkołach i przedszkolach poprzez dofinansowanie gotowych scenariuszy zajęć do realizacji zadań programowych z międzyprzedmiotowej ścieżki ekologicznej.
6. Promocja zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz wspomaganie programów edukacyjnych poprzez dofinansowywanie czasopism i wkładek ekologicznych.
7. Wspieranie wydawnictw podnoszących świadomość ekologiczną w kluczowych grupach społecznych (np. mieszkańcy obszarów wiejskich, drobny biznes, samorządy) z wyłączeniem literatury fachowej.
8. Konkursy i przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną.
9. Wspieranie programów edukacyjnych realizowanych przez parki narodowe, parki krajobrazowe oraz doposażanie w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

VIII. Programy międzydziedzinowe

Konkretne przedsięwzięcia dotyczyć będą problemów, których zakres jest szeroki i łączy w sobie elementy metod usuwania zagrożeń z systemami organizacyjnymi działającymi w kraju, a także z tworzeniem podstaw naukowych i metodycznych do realizacji programów.

1. Prace badawcze i ekspertyzy.
2. Wspieranie programów Czystszej Produkcji.
3. Wspieranie opracowywania map akustycznych.

4. System przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska i klęskom żywiołowym o zasięgu ponadregionalnym.
5. Państwowy Monitoring Środowiska, a ponadto dofinansowanie zakupu urządzeń dla Centrów Szkoleniowych Techniki Ochrony Roślin (Akademia Techniczno – Rolnicza w Olsztynie, Zespół Szkół Technicznych w Poznaniu, Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Radomiu, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Tarnowie, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Przysieku, Akademia Rolnicza we Wrocławiu oraz Centrum Badawczo – Szkoleniowe Techniki Ochrony Roślin przy Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach) związanych z organizacją systemu badań technicznych i atestacji sprzętu do stosowania środków ochrony roślin.
6. Wspieranie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia norm zanieczyszczenia środowiska.
7. Wspieranie rozwoju krajowego przemysłu działającego na rzecz ochrony środowiska.
8. Wspieranie projektów finansowanych częściowo ze środków pomocy zagranicznej.
9. Remonty i odtwarzanie obiektów ochrony środowiska zniszczonych przez powódź i inne klęski żywiołowe.
10. Wspieranie programów szkoleń administracji rządowej i samorządowej związanych z nowymi obowiązkami w zakresie ochrony środowiska.